

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Географічний факультет

Кафедра географії України

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Володимир ПАСЬКО

28 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АГРОВИРОБНИЧІ ЛАНДШАФТИ ЄВРОПИ ТА СВІТУ ЯК РЕСУРСИ ЕНО-
ТА ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ

для студентів

галузь знань 24- сфера обслуговування
спеціальність 242 - туризм
освітній рівень бакалавр
освітня програма Гастрономічний туризм
вид дисципліни **Обов'язкова**

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022 /2023
Семестр 5/6
Кількість кредитів ECTS 5
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

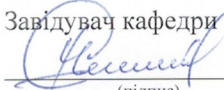
Викладачі: **Арїон Оксана Василівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ) «__» _____ 20__ р.
(підпис) (ПІБ) (дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (ПІБ) «__» _____ 20__ р.
(підпис) (ПІБ) (дата)

КИЇВ – 2022

Розробник(и): **Аріон Оксана Василівна**, кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
«26» 08. 2022 р.

Завідувач кафедри географії України
 доц. Сергій УЛІГАНЕЦЬ
(підпис)

Протокол №15 від «29» 08. 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» 08. 2022 року

Голова науково-методичної комісії Наталія КОРОГОДА
(підпис)

«29»08.2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надати систематизовані та узагальнені знання про агровиробничі ландшафти Європи та світу як ресурси ено- та гастрономічного туризму; ознайомити студентів із основними поняттями, класифікаціями тощо, пов'язаними з формуванням та специфікою агровиробничих ландшафтів, що дозволить здійснювати їх аналіз як ресурсу еногастрономічного туризму та комплексно розв'язувати складні професійні задачі і практичні проблеми у сфері туризму і рекреації, як в подальшому процесі навчання, так і в професійній діяльності, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1. Успішне опанування дисциплінами освітньої програми «Гастрономічний туризм», освітнього рівня «Бакалавр», спеціальності 242 Туризм, галузі знань 24 Сфера обслуговування. Зокрема з переліку обов'язкових компонентів - «Суспільна географія», «Основи туризмознавства», «Географія туризму», ««Гастрономічна спадщина України: аудит та збереження», «Гастрономічний туризм: екосистемність підходів», «Захищені географічні зазначення та географія традиційних виробництв та продуктів України та світу», «Географія традиційної культури населення та культурні ландшафти України та світу»

2. Знання і розуміння фахової географічної та туризмознавчої предметної області і професії. Здатність до використання у професійній діяльності існуючих загальних та спеціальних туризмознавчих та туристично-географічних теоретичних моделей та практик.

3. Анотація навчальної дисципліни: дана навчальна дисципліна присвячена вивченню загальних відомостей про теоретичні та прикладні аспекти, пов'язані з поняттям агровиробничого ландшафту, їх регіональну специфіку та характерні особливості як ресурсу еногастрономічного туризму та зв'язок з поняттям теруару. Особлива увага приділяється формуванню у студентів систематизованих та узагальнених уявлень про місце агровиробничих ландшафтів у структурі культурних ландшафтів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та Світової сільськогосподарської спадщини FAO (GIAHS); базового рівня знань щодо категорій сільськогосподарських земель Європи, а також розвитку та сучасного стану сільського господарства країн світу.

4. Завдання (навчальні цілі) вивчення дисципліни полягає у наданні студентам: глибоких теоретичних знань щодо агровиробничих ландшафтів Європи та світу, їх формування, ознайомлення з географією та специфікою різних типів агровиробничих ландшафтів (на прикладі країн Європи), а також особливостями сільського господарства країн світу. Завдання дисципліни «Агровиробничі ландшафти Європи та світу як ресурси ено- та гастрономічного туризму» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Гастрономічний туризм», зокрема:

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища ;

ФК15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності в галузі туризму, зокрема ено- та гастрономічного, сільського, культурного, подієвого;

ФК17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

ФК19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

ФК24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

ФК28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

5. Результати навчання (РН) за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Теоретико-методологічні основи формування уявлення про агровиробничі ландшафти	<i>Лекція, семінар, самостійна робота</i>	<i>іспит, поточний контроль (тести)</i>	10
1.2.	Основні категорії сільськогосподарських земель та їх регіональну специфіку			10
1.3	Чинники формування теруарів , їх вплив на якість продукції			10
1.4	Особливості сільського господарства регіонів і країн світу			10
1.5	Головні об'єкти Світової сільськогосподарської спадщини FAO			10
2.1	Здійснювати аналіз агроресурсного туристичного потенціалу територій	<i>Лекція, семінар, практичне заняття, самостійна робота</i>	<i>іспит, поточний контроль (тести) усна презентація</i>	10
2.2	Визначати роль і місце «агроландшафтного» блоку еногастрономічних маршрутів			10
2.3	Визначати місце агровиробничих ландшафтів у структурі культурних ландшафтів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та			5
2.4	Встановлювати вплив агроландшафтів (території походження) на формування особливих характеристик продуктів.			5
3	комунікація: вироблення у студентів практичних навиків здійснення дослідження і вирішення актуальних проблем із застосуванням відповідних методів і прийомів отримання, зберігання й здійснення первинної обробки емпіричних даних та їх належного представлення за допомогою сучасних технічних засобів у вигляді причинно-наслідкового аналізу	<i>Семінари, практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>Поточний контроль, усна презентація, іспит</i>	10
4	автономність та відповідальність: продемонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення при: аналізі та прийнятті рішень щодо аналізу агровиробничих ландшафтів Європи та світу як ресурсу ено- та гастрономічного туризму			10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання (РН) дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2.	2.3	2.4	3	4
Програмні результати навчання (ПР)											
ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	+	+	+	+	+					+	+
ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;						+	+		+	+	+
ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.				+	+			+		+	+
ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.										+	+
ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.										+	+
ПР24. Знати і аналізувати склад природних і соціосфер в різних просторово-часових масштабах,		+	+	+		+			+	+	+

вміти визначати основні характеристики, процеси, які відбуваються в географічній оболонці, аналізувати геопросторові закономірності (для вибіркового блоку «Ено- та гастротуристична діяльність»)													
ПР29. Аналізувати та оцінювати природно-ресурсний та господарський потенціал територій для потреб організації нових туристичних продуктів та пропозицій і моніторингу об'єктів ено- та гастрономічної спадщини локальних територій та регіонів (для вибіркового блоку «Ено- та гастротуристична діяльність»)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, написання тематичних контрольних робіт (ТКР) та виконання практичних і самостійних робіт.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- 1 результати навчання – **1 (знання)** – до 50%;
- 2 результати навчання – **2 (вміння)** - до 30%;
- 3 результати навчання – **3 (комунікація)** - до 10%;
- 4 результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** - до 10%

7.1 Форми оцінювання студентів:

Заняття проводяться у вигляді лекцій та практичних занять. Завершується дисципліна іспитом.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні виконаних практичних і самостійних робіт та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Практичні роботи захищаються по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять. Самостійні роботи здаються за графіком встановленим викладачем

Тематичні контрольні роботи (ТКР) проводяться у тестовій формі. Студенти, які отримали за ТКР меншу за мінімально передбачену кількість балів, перескладають її.

Оцінювання за формами контролю:

	<i>Min. – 36 балів</i>	<i>Max. – 60 балів</i>
самостійні	«2» x 5 = 10	«4» x 5 = 20
Практичні роботи	«4» x 5 = 20	«6» x 5 = 30
Тематична контрольна робота *	«3» x 2 = 6	«5» x 2 = 10
«1» мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.		
1 - мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.		
* -		

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску - 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до іспиту є написання додаткової контрольної роботи за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час іспиту – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на іспит*).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестровий контроль	іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція)», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1					
1	Тема 1. Вступ до курсу. Поняття ландшафту. Класифікація ландшафтів	2	2	-	10
2	Тема 2. Ландшафти антропогенні та культурні: співвідношення понять	2	2	-	10
3	Тема 3. Культурні ландшафти в структурі Світової спадщини ЮНЕСКО. Місце агровиробничих (сільськогосподарських) ландшафтів	2	2	-	10
4	Тема 4. Теруар: аналіз поняття, характеристики та особливості формування	2	4	-	10
5	Тема 5. Сільськогосподарська спадщина FAO (GIAHS). Об'єкти Європейського регіону	2	2	-	10
6	Тема 6. Європейська ландшафтна конвенція. Єдина номенклатура земних покривів Європи. Категорія «Сільськогосподарські землі»	4	2	-	10
Всього за Модуль 1		14	14	-	60
Модуль 2					
7	Тема 7. Загальна характеристика сільського господарства Європи	2	-	2	6
8	Тема 8. Специфіка сільського господарства Азії. Сільськогосподарські райони Китаю та Індії	2	-	2	6
9	Тема 9. Сільськогосподарське освоєння Африки. Країни монокультури	2	-	2	4
10	Тема 10. Сільськогосподарські райони США та Канади	2	-	2	4
11	Тема 11. Головні сільськогосподарські райони Латинської Америки	2	-	2	6
12	Тема 12. Сільськогосподарська спадщина FAO (GIAHS). Регіональний аналіз	4	-	4	6

	Всього за Модуль 2	14	-	14	32
	Всього	28	14	14	92

Загальний обсяг 150 год:

Лекції – 28 год.

Семінарські заняття – 14 год.

Практичні заняття – 14 год.

Самостійна робота – 92 год.

Консультації – 2 год

іспит – 1 год

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Воловик В. М. Ландшафтознавство : курс лекцій. Вінниця : Твори, 2018. 254 с. URL: https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/23344/1/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BA_landshaftoznavstvo_2018.pdf
2. Воловик В. М. Етнокультурні ландшафти : регіональні структури і природокористування. Вінниця : вінницька міська друкарня, 2013. 464 с. URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_3/volovik3.pdf
3. Винний туризм: підручник / Іванов С.В., Домарецький В.О., Басюк Д.І. та ін. 2012.472 с.
4. Гродзинський М. Д. Соціокультурні конфігурації ландшафту / Пізнання ландшафту: місце і простір: монографія у 2-х томах.. К.: ВПЦ "Київський університет", 2005. Т.2. 503 с.
5. Гродзинський М. Д., Савицька О. В. Ландшафтознавство: навчальний посібник. К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. 319 с. URL: <http://studcon.org/landshaftoznavstvo>
6. Петлін В.М., Міщенко О.В. Прикладне ландшафтознавство: підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 328 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19725/1/prykladn_landshaft.pdf
7. Європейська ландшафтна конвенція. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_154#Text
8. Сільськогосподарські землі. Agricultural areas. / Єдина номенклатура земних покривів для території Європи (CORINE Land Cover Classification System). URL: https://land.copernicus.eu/user-corner/technical-library/corine-land-cover-nomenclature-guidelines/docs/pdf/CLC2018_Nomenclature_illustrated_guide_20190510.pdf

Додаткова:

9. Агрорландшафт/ О.О.Голубцов/ Велика Українська Енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82>
10. Аріон О.В., Уліганець С.І. , Дмитрук О.Ю. Географія туризму: навч.-метод.посібник. К.: Інтердрук, 2019. 206 с.
11. Винний та гастрономічний туризм: глобальні тренди та локальні практики: монографія/ За наук.ред. Д.І.Басюк. Вінниця:Едельвейс.2017. 316с. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/26819/1/3.pdf>

12. Географічні зазначення: закріплюючи взаємозв'язок людей, місць і продуктів. Посібник з просування продуктів з особливими якісними характеристиками, обумовленими місцем їх походження, з використанням стійких географічних зазначень. FAO, 2019. 226 с.
URL: [Linking people, places and products \(fao.org\)](https://www.fao.org/publications/collection/en/linking-people-places-and-products) (англ.)
13. Глобальна ініціатива ВТО «Найкращі туристичні села». URL: <https://www.unwto.org/tourism-villages/en/villages/>
14. Great Wine Terroirs /Jacques Fanet, Beatrice de Verdiere. University of California Press, 2004.
15. Global Wine Tourism: research, management and marketing / Edited by Jack Carlsen and Stephen Charters. CAB International 2006. URL: [184593170X.pdf \(nuft.edu.ua\)](https://www.nuft.edu.ua/184593170X.pdf)
16. Guidelines for the Development of Gastronomy Tourism [Guidelines for the Development of Gastronomy Tourism \(e-unwto.org\)](https://www.unwto.org/gastronomy-tourism/en/guidelines-for-the-development-of-gastronomy-tourism)
17. Культурні ландшафти як основа розвитку сільських територіальних громад / Роман Лозинський (2021). URL: <https://uccs.org.ua/novyny/kulturni-landshafty-ia-ak-osnova-rozvytku-silskykh-terytorialnykh-hromad/> |
18. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089#Text ;
19. <https://www.unesco.org/en/legal-affairs/convention-concerning-protection-world-cultural-and-natural-heritage>
20. Культурні ландшафти. Cultural Landscapes. URL: <https://whc.unesco.org/en/culturallandscape/>
21. Роль сталого туризму у збереженні унікальних сільськогосподарських об'єктів. URL: <https://www.fao.org/fao-stories/article/en/c/1309636/>
22. Світова сільськогосподарська спадщина. The Globally Important Agricultural Heritage Systems (GIAHS). URL: <https://www.fao.org/giahs/giahsaroundtheworld/en/>
23. UNWTO Recommendations on Tourism and Rural Development – A Guide to Making Tourism an Effective Tool for Rural Development, UNWTO, Madrid, 2020. DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284422173>